

Wijziging van de Huisvestingswet 2014 inzake de huisvesting van vergunninghouders

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben dat het wenselijk is de Huisvestingswet 2014 te wijzigen teneinde vergunninghouders in de Huisvestingswet 2014 niet langer aan te merken als verplichte voorrangscategorie;

Zo is het dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Huisvestingswet 2014 wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 12, derde lid, komt te luiden:

3. Woningzoekenden die verblijven in een voorziening voor tijdelijke opvang van personen, die in verband met problemen van relationele aard of geweld hun woonruimte hebben verlaten en woningzoekenden die mantelzorg als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 verlenen of ontvangen, behoren in ieder geval tot de woningzoekenden, bedoeld in het eerste lid.

B

In artikel 16 vervallen de dubbele punt aan het einde van de aanhef, onderdeel a en de aanduiding "b." voor onderdeel b.

ARTIKEL II

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De minister voor Wonen en Rijksdienst,

drs. S.A. Blok

Memorie van toelichting

I. ALGEMEEN DEEL

1. Aanleiding

Vanaf het voorjaar van 2015 is het aantal mensen dat in Nederland asiel aanvraagt aanzienlijk toegenomen in verband met de (burger)oorlogen en huidige politieke instabiliteit. Het deel van deze mensen dat een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd verkrijgt, zal op het moment dat ze uitstromen uit het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) vallen onder de halfjaarlijkse taakstelling van de Huisvestingswet 2014, waardoor ze gehuisvest moeten worden in de gemeenten. Gezien de achtergrond van de huidige instroom zal dit een groot aantal personen betreffen.

De instroom van deze personen op de sociale huurwoningmarkt leidt in sommige delen van Nederland tot langere zoektijden voor reguliere woningzoekers. Om verdringing van reguliere woningzoekers door deze verhoogde instroom te voorkomen, moeten er maatregelen worden genomen. Ter zake is tevens een motie aangenomen van het lid van de Tweede Kamer, Van der Linde¹, die de regering verzoekt met inachtneming van de noodzaak van snelle doorstroming van vergunninghouders uit asielzoekerscentra, asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning als voorrangscategorie uit de Huisvestingswet 2014 te schrappen. Dit wetsvoorstel geeft hier invulling aan.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

De gemeenteraad kan in de huisvestingsverordening bepalen dat voorrang wordt gegeven aan woningzoekenden die dringend woonruimte behoeven. De gemeenteraad stelt in de huisvestingsverordening de criteria vast volgens welke woningzoekenden in de sociale huursector worden ingedeeld in urgentie categorieën. In artikel 12, derde lid, van de Huisvestingswet 2014 is daarbij als randvoorwaarde gesteld dat wanneer een gemeente overgaat tot het instellen van een huisvestingsverordening met een urgentieregeling, mantelzorgers en -ontvangers, personen die uit een voorziening komen voor tijdelijke opvang van personen die in verband met problemen van relationele aard of geweld hun woonruimte hebben verlaten, en vergunninghouders die voor de eerste keer een woning zoeken, in ieder geval als urgent woningzoekenden moeten worden aangewezen. Met dit voorstel van wet wordt de laatste groep uit dit artikel verwijderd. Daarmee krijgen de gemeenten met een verordening met een urgentieregeling de vrijheid om deze groep al dan niet op te nemen in een urgentie categorie in deze verordening. Kiest de gemeente er voor om vergunninghouders niet op te nemen in de urgentie categorie, dan hebben de groepen die daar wel in zijn opgenomen voorrang op andere woningzoekenden en daarmee ook op vergunninghouders.

Deze wijziging gaat samen met een wijziging van artikel 16 van de Huisvestingswet 2014, waarbij vergunninghouders als categorie woningzoekenden ten aanzien van wie een in de huisvestingsverordening geregelde voorrang voor woningzoekenden met economische of maatschappelijke binding niet van toepassing is, wordt geschrapt. Reden hiervan is dat de huisvesting van vergunninghouders een onevenredig grote druk kan leggen op het stelsel van sociale huisvesting waardoor reguliere woningzoekenden met een maatschappelijke of economische binding erg lang moeten wachten voor zij een woning toegewezen krijgen of in gemeenten of regio's met een krappe sociale woningvoorraad hiervan feitelijk worden uitgesloten.

Het schrappen van de urgentie voor de groep vergunninghouders gaat gepaard met maatregelen om in een andere vorm van huisvesting te voorzien voor deze groep. Daarbij wordt met dit voorstel van wet invulling gegeven aan de motie Van der Linde. In die motie wordt een koppeling gelegd met het voornemen van het kabinet om te voorzien in een alternatieve huisvesting, een huisvestingsvoorziening, om de vergunninghouders te kunnen huisvesten. Deze huisvesting kan in de vorm van demontabele bouw, in leegstaande kantoren en ander vastgoed, of andere innovatieve concepten. Een dergelijke huisvestingsvoorziening past binnen de huidige regelgeving en zal een snellere doorstroming van vergunninghouders uit asielzoekerscentra bevorderen. Op deze wijze kunnen gemeenten voldoen aan hun taakstelling op grond van de Huisvestingswet 2014

1 Kamerstukken II, 2015–2016, 34 300 XVIII, nr. 40

zonder dat een onevenredig groot beroep wordt gedaan op het bestaande sociale woningbestand. Overigens kan een dergelijke huisvestingsvoorziening ook ontstaan voor andere woningzoekenden. Een gemeente, waar geen schaarste op de woningmarkt heerst, kan er voor kiezen om de vergunninghouders, eventueel met meerdere in één woning, in de bestaande sociale huurwoningvoorraad te huisvesten. Een gemeente met schaarste ten aanzien van de sociale huurwoningvoorraad kan kiezen voor het huisvesten van (een deel van) de vergunninghouders in alternatieve huisvestingsvoorzieningen. De gemeenten krijgen hiermee de keuzevrijheid afhankelijk van de lokale omstandigheden op de sociale huurmarkt om invulling te geven aan hun taakstelling. Tevens kan de gemeente de taakstelling met andere gemeenten, conform de mogelijkheid geboden in het huidige artikel 29, tweede lid, van de Huisvestingswet 2014, al dan niet tegen een vergoeding, herverdelen.

3. Consultatie

Het concept-wetsvoorstel is aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) voorgelegd. De VNG gaf aan te begrijpen om welke redenen het wetsvoorstel is opgesteld. Tevens gaf de VNG aan dat het effect van deze wetwijziging is, dat in een aantal gemeenteraden discussie gevoerd moet worden of de huisvestingsverordening op dit punt dient te worden aangepast. De VNG meent dat dergelijke discussies de oplossing van het vraagstuk huisvesting vergunninghouders niet dichterbij brengt en acht om deze reden het wetsvoorstel ongewenst. In de Huisvestingswet 2014 is er expliciet voor gekozen om indien de gemeente wil sturen op woonruimteverdeling en woonruimtevoorraadbeheer dit uitsluitend te laten plaatsvinden via een huisvestingsverordening die wordt vastgesteld door het democratisch gelegitimeerd orgaan van de gemeente, namelijk de gemeenteraad. Het is dan ook evident dat iedere wijziging van een huisvestingsverordening zal moeten plaatsvinden door de gemeenteraad van de desbetreffende gemeente, waarbij zij rekening houdt met de lokale situatie op de woningmarkt.

Over het wetsvoorstel is tevens een advies ontvangen van het College voor de Rechten van de Mens (8 december 2015, onderzoek opvanglocaties, gepubliceerd op www.mensenrechten.nl). Het College raadt deze wetwijziging ten eerste af omdat het College verwacht dat daardoor de vergunninghouders achter aan in de rij komen van woningzoekenden, terwijl zij geen inschrijfduur hebben opgebouwd. Hierdoor zouden vergunninghouders onnodig lang in de noodopvang moeten blijven. Deze conclusie is echter onjuist: het schrappen van de voorrangpositie laat onverlet dat gemeenten de opgelegde taakstelling dienen te realiseren. Het wetsvoorstel beoogt vooral om andere vormen van huisvesting voor deze groep in beeld te brengen om zodoende reguliere woningzoekenden op de markt van de sociale huisvesting zoveel mogelijk te ontzien. Er is derhalve geen reden om aan te nemen dat dit wetsvoorstel het beroep op noodopvang onnodig zal vergroten.

4. Administratieve en bestuurlijke lasten

Met dit wetsvoorstel komt er geen wijziging in de administratieve lasten voor burgers of bedrijven. De burgers waar deze wetwijziging betrekking op heeft zijn de vergunninghouders. Deze hadden onder de huidige wetgeving geen of weinig administratieve lasten, immers vergunninghouders krijgen in gemeenten waar dit van toepassing is meestal zonder meer een urgentie- of voorrangverklaring. In een enkel geval dient de vergunninghouder aan te tonen dat hij vergunninghouder is, alvorens deze verklaring te ontvangen. Nu het element van de verplichte voorrang voor vergunninghouders door middel van dit wetsvoorstel komt te vervallen, doet het aanvragen van een voorrang- of urgentieverklaring zich voor deze categorie woningzoekenden niet meer voor.

II. ARTIKELSGEWIJS

Artikel I

Onderdeel A

Met dit onderdeel wordt een wijziging van het derde lid van artikel 12 van de Huisvestingswet 2014 voorgesteld. Enerzijds wordt hier de verplichte voorrang voor vergunninghouders bij

woonruimteverdeling geschrapt. Anderzijds wordt de verwijzing naar de Wet maatschappelijke ondersteuning gewijzigd, omdat op 1 januari 2015 de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 in werking is getreden. Deze laatste wijziging is van zuiver wettechnische aard.

Onderdeel B

Met dit onderdeel wordt een wijziging voorgesteld van artikel 16 van de Huisvestingswet 2014, waardoor voorrang op basis van maatschappelijke en sociale binding op basis van artikel 14 van die wet uitsluitend niet van toepassing is ten aanzien van woningzoekenden die verblijven in een voorziening voor tijdelijke opvang van personen die in verband met problemen van relationele aard of geweld hun woonruimte hebben verlaten. Dit betekent dat woningzoekenden met een maatschappelijke of economische binding ook voorrang kunnen krijgen boven vergunninghouders. Echter, het is wel zo dat indien een vergunninghouder werkzaam is een gemeente, hij ook op basis van economische binding voorrang kan krijgen. Dit is tevens een stimulans voor de vergunninghouder die een wooncarrière wil maken vanuit een huisvestingsvoorziening om zo snel mogelijk een betaalde baan te vinden, aangezien hij zo meer kans maakt op het vinden van een woning op de reguliere sociale huurwoningmarkt.

Artikel II

Deze wet zal in werking treden op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, waarbij rekening zal worden gehouden met de Wet raadgevend referendum.

De minister voor Wonen en Rijksdienst,

drs. S.A. Blok